

TÁRSULATI ÜGYEK.

Választmányi ülés 1898. évi márczius 16-ikán.

Elnök: Wartha Vincze.

Jegyző: Melczer Gusztáv.

Jelen vannak: Fröhlich Izidor, Heller Ágost, Herman Ottó, Horváth Géza, Ilosvay Lajos, Kalecsinszky Sándor, Klug Nándor, Koch Antal, Pethő Gyula, Schenek István, Schilberszky Károly, Schmidt Sándor, Staub Móricz, Thanhoffer Lajos és Wittmann Ferencz választmányi tagok; Lengyel István pénztárnok, Ráth Arnold könyvtárnok, Pasztlavszky József első és Csopey László másodtitkár.

Az első titkár jelenti, hogy a kémiai-ásványtani szakosztály a múlt választmányi ülés óta tartott ülésén a következő trienniumra elnökének megválasztotta **Th an K á r o l y**-t, alelnökének **L engyel B é l á**-t és jegyzőjének **I l o s v a y L a j o s**-t. — Tudomásul szolgál.

A pénztárnok jelenti, hogy **g y u l a i G a a l G a s t o n** földbirtokos **B o g l á r o n** 60 forinttal az alapító tagok sorába lépett. — Örvendetes tudomásul szolgál.

A könyvtárnok jelenti, hogy a könyvtár részére újabban a következő munkák érkeztek ajándékkul: A legelő-erdők berendezése, kezelése és hasznosítása **Z s a r o l y á n i M á r t o n S á n d o r**-tól, a szerző ajándéka; Kiviteli czímtár, a *magy. kereskedelmi múzeum igazgatóságának* ajándéka; Az ondó-folyás gyógyítása **D r. P o p p e r M ó r**-tól, a szerző ajándéka. — Köszönettel vétetnek.

A pénztárnok szomorúan jelenti, hogy a múlt választmányi ülés óta következő 10 tag elhunytáról értesült: **D r. A s b ó t h S á n d o r** tanár Pozsonyban, **D e s s e w f f y D é n e s** birtokos Budapesten, **K i g y ó s i I g n á c z** tanár H.-M.-Vásárhelyt, **K o c h E r v i n** erdész **V i t t e n c z e n**, **K o s z t k a K á r o l y** hivatalnok **S z e n t e s e n**, **M u n t e á n F l ó r i s** orvosjelölt Budapesten, **P é c h y**

I m r e államnyomdai igazgató Budapesten (a Társulatnak 23 év óta tagja), **D r. S c h r ö d d e r G y u l a** orvos Sajó-Szt.-Péteren, **D r. S c h w i m m e r E r n ő** egyet. tanár Budapesten (a Társulatnak 36 év óta tagja) és **D r. S p i e g e l Á r m i n** orvos Duna-Földvárrott. — Szomorú tudomásul szolgál.

Kilépésöket jelentették 44-en. — Tudomásul van.

Tagválasztásra kerülván a sor, új tagokul ajánlatnak:

Uj tag: Ajánló:
D r. B a l a t o n G y u l a főszolgabíró, **R e p c s é n y i R.**
D r. B á t h o r i E n d r e tanársegéd, **B á t h o r i L.**
B e n k o v i c h I m r e gazd. ak. hallg., **K ö n i g K.**
B o d n á r A l a j o s tanító, **K o v á t s I.**
B ö h m V i l m o s m. á. v. hivatalnok, **L á c z a y J.**
B ö s z ö r m é n y i E n d r e főszolgabíró, **S z e n d y K.**
C o n o p a n H o n o r lelkész, **S i n g e r J.**
D a r ó c z i V i l m o s lapszerkesztő, **P á k o z d i K.**
D i e t z M i k l ó s kir. s.-mérnök, **K i r z A.**
F i s c h e r J e n ő gazdálkodó, **S z a b ó J.**
F o k á n y i L á s z l ó állatorvos, **S z o b o n y a B.**
D r. G e n e r s i c h V i l m o s e. gyakornok, **R i g l e r G.**
G e r g e n P é t e r tanító, **S c h e r e r J.**
G ö t z e l m a n n T i v a d a r tisztviselő, **L a k i t s F.**
G u b á s E m i l s.-tanító, **P a p J.**
H á r i n g V i l m o s s.-erdész, **L e n g y e l I.**
H a s e n f e l d Á b r i s m. á. v. hivataln., **M o l n á r E.**
H o l l ä n d e r H u g ó orvostanhallgató, **B e r g e r E.**
H o n o r i t s F e r e n c z m. á. v. gyak., **L á c z a y J.**
D r. H ú v ö s H e n r i k orvos, **C s u r g ó P.**
I m r e M i h á l y orvostanhallgató, **B a l o g h B.**
K o r b á c s k a I s t v á n intéző, **M o c s á r y P.**
K u c h J á n o s tanító, **S a u e r F r.**
L á n g F e r e n c z plébános, **M y s k o v s z k y E.**
D r. L e n g y e l S o m a orvos, **H e l l e r J.**
L i n d e n b a n n M i k s a m. á. v. mérnök, **B a r t a J.**
L ő r i n c z J ó z s e f vasgy. számvivő, **M o c s á r y G.**
L u g o s i G y u l a jegyző, **M á r t o n f f y E.**
D r. M a á r M i h á l y e. gyakornok, **R i g l e r G.**
D r. M a g y a r K á r o l y ügyvéd, **T ö p l e r K.**
M a r e k L á s z l ó vasgy. gyak. **M a r e k K.**

Új tag:

Ajánló:

Mauksinszky Antal gyógyszerész, Csurgó P. Mészáros Kálmán m. á. v. mérnök, Grósz J. Mészáros Zoltán gyógyszerész, Perger D. Milko Vilmos nagybérlő, id. Reich V. Mingovits Adolf osztályvezető, Bozóky B. Morás Sándor állomásfőnök, Szabó J. Mordia Gusztáv tanító, Szalay K. Muraközy Béla gazdatiszt, Scharenbeck L. Neumann Izsák nevelő, ifj. Benedek J. Pásztóhy Ákos mérnök, Klatrobetz Gy. Pásztor István asszisztens, Jablonowski J. Pollák Henrik magánhivatalnok, Pollák A. Preiszner Péter tornatanító, Szakács Ö. Dr. Rameshofer Sándor főorvos, Sey T. Reök Iván kir. főmérnök, Hajagos I. Rösch Andor s.-lelkész, Makra P. Rudnay Lajos m. k. á. v. kompintéző, Láczy J. Saághy László urad. ispán, Szobonya B. Salkovits Pál állomásfőnök, Grósz J. Scháger Ferencz tanító, Blozsán K. Szabó Albin tkp. főkönyvelő, Székly A. Özv. Szabó Sándorné úrnő, Schafarzik F. Trombitás Ignác kir. áll. állatorvos, Lengyel I. Vaskovits Ödön gyógyszerész, Grünfeld K. Vázsonyi Henrik segéderdész, Lengyel I. Végh István r. k. plébános, Bezeredy I. Veress Ferencz orvosnövendék, Veress E. Wámoscher Károly gazdász, Fischer I. Weidinger Dezső földbirtokos, id. Reich V. Wisky Imre orvostanhallgató, Balogh B. Zacsók István körjegyző, Lengyel I.

A titkárság részéről előterjesztett tagok, számszerint 62-en, megválaszthatnak; velők a tagok száma 7921-re emelkedett; ezek közt van 232 alapító tag és 178 hölgy.

A növénytani szakosztály 1898. évi februárius hó 10-ikén tartott ülésén

1. Pályi Sándor röviden ismerttven az Adriának Pomo szigetére Győrök Leó yachtján tett útját, bemutatja a szigeten gyűjtött növényeket, a melyek De gen Á r p á d meghatározása szerint a következők: *Alyssum leucadeum Guss.*, *Centaurea erithimifolia Vis.*, melyet virágban és természetben még eddig senki sem gyűjtött. Visiani-nak Statío tanár küldte bimbóban Pomoról. Leirása ennek következtében kiegészíthetővé vált. *Statice cordata L.*, *Plantago sp.?* mely legközelebb áll a *Pl. subulata L.*-hez, *Daucus sp.?*, mely legközelebb áll a *D. aureus Desf.*-hez, de valószínűleg új faj.

2. Hollós László »Új adatok Magyarország földalatt termő gombáinak ismeretéhez« című dolgozatát bemutatja Mágócsy-Dietz Sándor. A Kmet An-

drás, de nagyobbára Hollós gyűjtötte adatok nagyon értékesek, mert eddigelé nagyon kevés földalatt termő gomba volt ismeretes hazánkból. Hollós tíz fajt sorol fel új lelőhelyről s a következő hét faj egészen új hazánkra: *Hydnangium carneum Wallr.*, *Melanogaster variegatus (Vitt.) Tul.*, *M. ambigua (Vitt.) Tul.*, *Balsompia fragiformis Tul.*, *Genabea fragilis Tul.*, *Tuber excavatum Vitt.*, *T. dryophilum Tul.*

3. Roth Róbert »A magyarhoni Ericaceák vegetatív szerveinek összehasonlító anatómiája, tekintettel a természetes rendszerben megállapított csoportokra« című dolgozatát bemutatja Mágócsy-Dietz Sándor. A dolgozatot a tud. egyetem bölcsészeti kara a Margó-díjjal jutalmazta. Roth dolgozatában az Ericaceák szárának, levelének s tőkocsányának anatómiai sajátosságait írja le s rendszertani beosztásukkal foglalkozik. Az Ericaceák honi fajait osztályozza a levélnyalábok sajátossága szerint s arra az eredményre jut, hogy az Eichler-féle beosztás áll legközelebb a szövettani alapon való osztályozáshoz. Közli az Ericaceák honi fajaira vonatkozó biológiai adatokat s az egyes fajokra vonatkozó részletes vizsgálati eredményeket. Dolgozatához 126 képet mellékel.

4. Schilberszky Károly virágmorfológiai eseteket mutat be alkalomszerűen, úgy mint:

a) *Passiflora quadrangularis* virágot négy ágú bibével;

b) tulipán virágokat, melyeken a teljesedésnek (flore pleno) két lényegileg eltérő keletkezés-módját demonstrálja, t. i. egyik esetben a porzók és termők helyettesítése (substitutio) útján, másik esetben pedig a virágközök tagjainak hónaljából való sarjadzással (prolificatio);

c) a kerti szegfűnek (*Dianthus Caryophyllus*) egyik virágjában a termő tetejéből kiinduló öt bibeág közül az egyiknek végén egészen ép alkotású és kellő nagyságú anthera fejlődött.

d) Ugyancsak a szegfűnek különféle fajtáiról megemlíti és bemutatja azt a jelenséget, hogy a bibeágak egyes esetekben nem érik el a szirmok magasságát, máskor pedig már nagyon zsenge és zárt bimbókból a tetemesen meghosszabbodott bibeágak észrevehetőleg (3—4 mm-nyire) kinyulnak; a protogyniával kapcsolatos eme jelenség további figyelmet érdemel.

Ezután tisztújítás következett. Elnök lett Klein Gyula, alelnök Staub Móricz és jegyző Schilberszky Károly.

A chemia-ásványtani szakosztály 1898. februárius 22-ikén tartott ülésén

1. Bittó Béla »*A tokaj-hegyaljai szőlőtalajok mérszartalmáról*« című előadásában Sahunak a szőlőtalajok adaptációjára vonatkozó módszerét ismertette s az ezen módszer szerint a tokaj-hegyalján végzett talajelemzések eredményét közölte. Vizsgálatainak eredménye a következő: a tállyai hegyvonal a mérszartalom s egyéb tulajdonságok tekintetében czélszerűen három zónára osztható. Az első a hegy alján van s ez a leginkább megfelelő; a másodikon már kisebb-nagyobb eltéréseket tapasztalni, de egészben véve jó és csakis felső részén vonul át egy tiszta mérszköböl álló ér, mely már kevésbé alkalmas; a harmadik — legfelső — zóna túlnyomóan fehér kőzetekből áll s szintén kevésbé alkalmas talaj. A tokaji és mádi hegyvidéken a hegy alján és derekán jobb minőségű szőlőtalajok vannak, ellenben a felső részen és a tétőn a talaj kevésbé alkalmas amerikai szőlők telepítésére, noha ezeken még a legfelső rész is jobb, mint a tállyai hegyvidék felső része.

2. Ezután a tisztikar választása következett. Elnök lett Thán Károly, alelnök Lengyel Béla és jegyző Ilosvay Lajos.

Az élettani szakosztály 1898. februárius 1-jén tartott ülésén

1. Bálint R. »*A cebocephalia egy*

esetéről szövettani vizsgálat alapján« címmel tartott előadásában abnormis fejlődésű agyvelőt mutat be, melyen a hemisphaerák helyett egy 1 cm vastag falú hólyag van. Hiányzanak teljesen az agyvelő szagló részei s ennek megfelelőleg a külső szaglószerv is csökevényes. A thalamusok összenőtték. A közép-, nyúlt- és kis agyvelő valamint gerincvelő teljesen normális, csak azon pályák hiányzanak, melyek a kéregtől nőnek a kerület felé.

2. Thánhoffer L. maga szerkesztette új *agyschéma* rajzot mutat be, mely szemléltetőleg tünteti fel az egyes átmetszések helyének és dimenziójának megfelelő érzésségi és mozgásbeli hűdések létrejövését.

3. Jendrassik Ernő indítványozza, hogy Klug Nándor, mint az értekezlet leglelkesebb pártfogója, ki az ülésekhez esetenként szükséges berendezésekkel a legkészségesebben és legszívesebben hozzájárul, mint az értekezlet házigazdája tiszteletbeli elnökné választassék meg; mit a szakosztály egyhangúlag elfogadott.

Ezután a következő három évre elnök lett Miháلكovics Géza, alelnök Hutya Ferencz, jegyző Tellyesniczky Kálmán, segédjegyző Landauer Ármin.

Csapodi István indítványára a szakosztály a lelépő tisztikarnak buzgó működéséért köszönetet mond.

LEVÉLSZEKRÉNY.

TUDÓSÍTÁSOK.

(7.) *Felhívás a zivatarok (égiháborúk) megfigyelésére.* A m. kir. országos meteorológiai intézet igazgatósága a zivatarok s a kísérő jelenségek: a jégeső, a villámcsapás, tanulmányozása czéljából az utóbbi években zivatar megfigyelő hálózatot szervezett hazánk területén.

A hálózat — bár ez idő szerint közel 800 megfigyelővel rendelkezik, a kik a mult év folyamán mintegy 13,000 tudósítást küldöttek be — még mindig nem elég sűrű, hogy rendeltetésének minden tekintetben megfeleljen.

Ez úton is felkéri az igazgatóság a természet mindama barátait, kik nyáron át otthonuk közelében tartózkodnak, lépjenek be a zivatar megfigyelők közé. A vállalkozás sem különös kötelezettséggel, sem pedig

anyagi megterheléssel nem jár. A megfigyelő az intézettől egy csomó portómentes levelezőlapot kap, a melyekre rávezeti megfigyeléseit s azután egyszerűen postára adja.

E kérelmet különösen azokhoz intézzük, a kik lakott centrumoktól, városoktól távol, a szabad természet ölen laknak, a hol t. i. a természeti tünetények megfigyelését semmi zavaró körülmény nem másítja meg.

A ki kedvet érez e csekély fáradsággal járó s a természettudományok előbbrevitelét czélzó közérdekű munkásságra, jelentse be ebbeli szándékát a m. kir. orsz. meteorológiai intézet igazgatóságának, Budapestén (II., Főutca 6), a mely a portómentes levelezőlapokat s utasítást rövid időn megküldi az érdeklődőknek.

HÉJAS ENDRE.

KÉRDÉSEK.

(24.) Dr. Klug Nándor »Az érzékszervek élettana« című munkájában nagyon könnyen megérthetőleg és annyira szemléltető módon tárgyalja pl. az ízérzést és bizonyítja, hogy csupán az édes, a savanyú, a keserű és a sós valóságos ízérzés; más egyéb lehet tapintás vagy szagérzés — esetleg az ízérzés látszatával — de nem ízérzés. Egészen világossá is válik előttünk, hogy pl. a paprika vagy bors erőssége nem ízérzés, mert ha az volna, szemünk vagy orrunk nyálkahártyájának is volna elegendő tehetsége, a mi ki van zárva, mert különben itt is megéreznők az édeset stb.

Másrészt azonban Johnson »Hogy nő a vetés« című magyar kiadású munkájának 27. lapján ez áll: »A sajátságos szag, mely a kerekrépa, a hagyma, a mustár, a torma és az asa foetida tulajdona, ként tartalmazó illó olajoktól ered«; továbbá az 56. lapon: »Magasabb hőfoknál megbarnul (t. i. a fehér cukor), habzik »szürös gőzt gerjeszt« . . . Én azt hiszem, hogy ez utóbb megnevezett esetekben, vagy pl. az ammonia szürös érzetet gerjesztő hatásánál nem szag, hanem szintén tapintásérzettel van ugyan dolgunk, de nem értem meg, hogy *mily módon* keletkezik az érzet, s nem értem, hogy miért van, hogy a nevezett anyagok izgató hatását az orr és a szem nyálkahártyái fel fogják, a szájé pedig nem.

Kérek tehát felvilágosítást, hogy a nevezett anyagoktól a szemben vagy orrban gerjesztett érzés csakugyan tapintásérzet-e, s a mennyiben nem az, hát milyen érzet és hogy miért nem keletkezik ugyanaz az érzet a száj nyálkahártyáján is? NAGEL SÁNDOR.

(25.) Volt egy kopasznyakú tyúkom, mely azt a furcsa szokást kapta fel, hogy a mosókönyhában a katlanban levő hamuba tojt. Jó hosszú ideig tartott ez úgy, hogy időközben kétszer is kotlós volt. Egyszer azután azt tapasztaltam, hogy a tyúkom nem tojik a hamuba, hanem rendszeren minden nap, a mikor beköszöntött a tojás ideje, az udvaron levő itató vályú vizébe állt bele és egy negyed óra múlva a vízben tojt meg. Sok ideig tartott így, míg egyszer csupa kíváncsiságból megmetszem a jámbort és felbontásakor azt tapasztaltam, hogy tojástartójában egy kemény köves keményedés volt. Kérdem t. tagtársaimat, mi volt az oka, hogy a hamuban nem, hanem csakis a vízben tojhatott meg? M. J.

(26.) A nyarat a Miskolcz közelében fekvő Hámorban töltjük. Házunk, egy az erdő szélén fekvő villácska, a nyugoteurópai kényelem ideális, csaknem tökéletes fészke. Egyetlen hibája, hogy vízvezeték nem lévén, sem pedig csatornázás, az illemhely fertőtlenítéséről mesterséges úton kell gondoskodni. Eddig egy sötétvörös színű, 90/0-os karbololdatot öntöttem bele, de nem tudom, jobb-e sok vizet önteni utána vagy nem. Mi a legtökéletesebb, az egészségnek legmegfelelőbb eljárás? DR. B—R V.-NÉ.

(27.) Marhahúst a faluban csak akkor mérnek, ha elkél, tehát nyáron ritkán; akkor azonban lehetne a frissen vágott marhahúsból akár egy hétre valót is venni, ha jól eltudnók tartani. (A jégverem t. i. nem jól sikerült.) Van-e az egyszerű beszősnál és levegőmentes fazékban való eltevésnél az eltartásra tökéletesebb mód és melyik? DR. B—R V.-NÉ.

(28.) Mily áron és hol kapható a legtökéletesebb és legpraktikusabb modern borszűrőgép? K. G.

(29.) A tölgyfa fűrészpora trágyának milyen értékű? Van-e benne és mily %0-ban ásványi alkotórész és melyik kultivált növénynek szolgálna leginkább trágyául? Z. K.

(30.) Lehet-e, és mi módon Portrait-vagy úgynevezett Weitwinkel-objektívvel mikrofotográfiákat készíteni, vagy pedig okvetetlenül speciális objektív kell-e hozzá? P. S.

(31.) Petrozsényi barnaszén, egész apró, majdnem porszerű, úgynevezett aknaszén hely szűke miatt szabad ég alatt garmadákban halmozattam föl; a szén csak a f. évi szeptember-október havában kerül felhasználásra. Az a kérdés, hogy tarthatok-e attól, hogy a szén magától kigyullad, s ennek megelőzésére mit kell tennem; hely szűke miatt a garmadákat széjjelebb és alacsonyabbra nem teríthetem. S. J.

(32.) A bicziklin alkalmazásban levő emailérozás milyen módon viendő véghez? A gyárosoktól nem kapni erre felvilágosítást. F. A.

(33.) Szíveskedjenek közölni olyan könyvek címét, melyek a mérsékelt égövi, és a melyek a trópusi égövi erdőekkel, leírásukkal ismertetőskkel foglalkoznak. Z. O.

(34.) Egy időben felvételi és csillagászati műszerekkel is foglalkoztam s nemcsak az egyes műszerek szerkezete és használata, hanem elnevezése s az elnevezések eredete iránt is érdeklődtem. Innen tudom, hogy e tárgyak körében igen sok arabs kifejezés van használatban, ú. m. Alhidade, Azimut, Zenith, Nadir stb., de vannak olyan, talán görög eredetű szavak is, melyeknek eredeti értelmére hamar nem jön reá az ember. Ezek közt különösen a *theodolit* elnevezés eredete érdekében egy csomó könyvet felkutatam a nélkül, hogy csak egy helyen is meg lett volna említve, hogy ez az elnevezés tulajdonképpen honnan eredt és eredetileg mit is jelenthetett mielőtt e kifejezés az illető műszer megjelölésére használtatott. Minden esetre érdekes volna az is, ha a régi arabs kifejezések eredeti értelmé-

ről szíves felvilágosítást lehetne szerezni, bár könnyen felfogható, hogy egy-egy ilyen szó régi értelmének felkutatása több esetben egész buvárlatot is követelhet. Sz. S.

(35.) Melyik olyan magyar, esetleg német, francia vagy angol mű, melyben az egyes rovarok leírását és az ellenök való védekezést különösen gazdasági szempontból tárgyalva, megtalálhatnám? V. E.

(36.) Olvastam, hogy a fehér ákác (Robinia pseudoacacia) kérge lovakra mérges hatású, és azért tiltandó a lovaknak ákáczfához való kötése. Mennyi igaz van ebben? K. E.

(37.) Miként lehetne a színöket vesztett kerti üveggolyókat házilag újra színezni? K. E.

FELELETEK.

(16.) A *Liriodendron tulipifera* L. észak-kanadai fa lévén, már természeténél fogva is meglehetősen edzett s valami nagy gondozást nem kíván; éghajlatunk keményebb teleit is kibírja minden baj nélkül, sőt Németországban nem épen nagyon zord vidékeink is pompásan virul. Fiatal korában jó ha télen át befödjük vagy bekötözzük, de ha már egyszer megerősödött, szükségtelen betakarni. Mint elsőrangú díszfa megérdemli, hogy kertjeinkben nagyobb figyelemben részesüljön, mert kedvező körülmények között még az agyagos talajban is pompás fává fejlődik, a mely szép lantalakú leveleivel és a tulipánhoz hasonló piruló zöldes virágaival nagyon megörvendezteti a virágkedvelőt.

KARDOS ÁRPÁD.

(16.) A *Liriodendron*-okat a hideg ellen csakis a mag-csemete-ágyakban kell télire falevéltakaróval védeni. Később, a midőn a faiskolába, vagy állandó helyökre ültetődnek, felesleges. A hideg iránti érzékenysége a *Platanus*-éval egészen egyenlő. F. J.

(16.) A *Liriodendron tulipifera* L.-t nálunk csak fiatal korban szokás a fagy ellen védeni. Legjobb, ha ennek a szép, Észak-Amerikából származó díszfának valamely védett, de szabadon fekvő napos helyet adhatunk, a hol hajtásai korán és kellőképpen kiérhetnek; ilyen állapotban a fagnak is jobban ellenáll. E szépen virágzó fa agyagos és inkább nyirkos mint száraz talajt szeret. Az átültetést nem igen kedveli, azért gyakran az első, második télen többé-kevésbé elfagy vagy kiszárad. E végből ajánlatos az

átültetés után 1—2 évig télire szalmával beburkolni.

RÁDE KÁROLY.

(17.) A *Juniperus Sabina*-nak gyökerei inkább szétterülnek, mint mélyre hatolnak, mindamellett a főgyökér 70—80 cm-re hatol a földbe. F. J.

(18.) A *Phoenix* pálma megtevésését előmozdítja a föld elsavanyosodása, ha t. i. soká nem volt átültetve, de leginkább a föld gomolyának kiszáradása s az erős fűtéstől keletkezett száraz levegő. Azon kell tehát lenni, hogy földje egyenletes nedvesen legyen tartva, lehetőleg az ablak előtt világos helyen álljon; leveleiről a port hetenként legalább kétszer állott vízzel való permetezéssel le kell mosni, s 14° R. melegen inkább alacsonyabb mint magasabb hőfokon tartani. Az átültetést a szükséghez képest 1—2 év közben kell foganatosítani. F. J.

(18.) Ha a szobában levő *Phoenix*-pálma leveleit gyakrabban (minden hónapban kétszer) erős szappanos vízzel megmossuk s tiszta vízzel leöblítjük, a tetvek (*Coccus*-faj) nem lepik meg, feltéve, hogy a pálma ép s egészséges. Legjobban éri magát e pálma: +12—15° R. hőfokú világos helyiségben, a hol rendszer öntözést kíván. Az öntözésre legalább +15° R.-os víz használandó.

Ha már tetvek vannak rajta, szappanos szivaccsal, kefével vagy pedig puha tompa vakaró fával dörzsöljük le őket, vigyázva, hogy a levél-epidermisét meg ne sértsük. A dörzsölés után a növényt még egyszer szappanos vízzel mossuk meg. Azon igyekezzünk, hogy lehetőleg egyetlen tetű se maradjon rajta. RÁDE KÁROLY.

(22.) A csalánlepke (*Vanessa urticae* L.) az egész telet teljesen kifejldött állapotban, dermedten töltötte át. Ha télen enyhe napok állanak be és a rejtekhelyre erősebben süt a Nap, elbujnak, a napfény sokszor tél közepén is életre ébreszti őket. E sorok írója Ungváron januáriusban czitromlepkét (*Rhodocera rhamni* L.) fogott; Uhl Károly (Rovart. Lapok IV. köt., 67. l.) pedig Budapesten ugyanezen hónapban róka-lepkét (*Vanessa polychloros* L.) látott röpködni. E jelenség korántsem tartozik a nagyobb ritkaságok közé; mostanáig mintegy száz faj áttelelő lepkét észleltek. Leggyakrabban telelnek át kifejldött állapotban a *Vanessa*-fajok (*polychloros*, *urticae*, *antiopa* Io.), a czitrom-lepkék, továbbá a *Xylina*, *Cerastis*, *Calocampa* és *Larentia* fajok. Különösen említésre méltó az a körülmény, hogy az áttelelő pillangók legnagyobb része nőtény, melyek tavasszal csakhamar lerakják petéiket. A kérdéses csalánlepke semmi esetre sem bujhatott ki februárius 19-ikén bábból, mert a jelzett hőmérséklet a pillangó kifésülésére korántsem volt elegendően tartós.

GORKA SÁNDOR.

(22.) Csaknem minden télen, januárius vagy februárius havában, a lapok azzal a hírrel örvendeztetik meg olvasóikat, hogy ezt vagy azt a lepkét valaki látta vagy fogta, s az ily állatot a közelgő tavasz előhírnökeül üdvözlök. És méltán. A napsugár melege csalta elé rejtekeikből. Mert az ilyenkor repülő lepkék, kivált a nappaliak, minők pl. a *Vanessák*, késő őszkor fejlődnek lepkékké s ily állapotban lomb alatt, bokrokban és odvas fákbán, ereszek alatt, pinczékben s egyéb búvóhelyeken, melyek némi oltalmat nyújtanak, elrejtve és megdermedve alusszák át a telet, míg a bekövetkező enyhébb időjárás ismét életre nem kelti őket.

Ilyenek a nappali lepkék közül: a czitrom pillangó, *Rhodocera rhamni*, melynek áttelelő példányai többnyire hímek; továbbá a következő *Vanessák*: *c-album*, *polychloros*, *urticae*, *io*, *atalanta*, *cardui* és *antiopa*, mely utóbbinak szárnyaszegélye azonban már nem czitromsárga, hanem halvány, fehéres.

A *Sphingidák* közül a *Macroglossa stellatarum* alighanem az egyedüli, mely lepke alakban telet át, és a mely, mihelyt csak kissé kisüt a Nap, tél közepén, december végén és januárius közepén is látható.

A *Bombycidák* közül csupán a kicsiny *Sarrothripa undulana* az, melyről állítják, hogy áttelel.

Annál nagyobb az áttelelő *Noctudák* száma. Ilyenek a következők: *Brotolomia meticulosa*, *Caradrina quadripunctata*, *Hopporina croceago*, *Orrhodia fragariae*, *O. veronicae*, *O. erythrocephala*, *O. vau-punctatum*, *O. vaccinii*, *O. ligula*, *O. rubiginea*; *Scopelosoma satellitia*, *Scoliopteryx libatrix*, *Xylina semibrunnea*, *X. socia*, *X. furcifera*, *X. ornithopus*, *Calocampa vetusta*, *C. exoleta*, *Plusia gamma*, *Hypena rostralis* és *H. obesalis*. Mindezeket enyhe téli estéken csalétekkel fogták, *O. vau-punctatum*-ot decemberben és januáriusban gyakran egészen tiszta példányokban; különösen érzéketlenek a hideg ellen a *Sc. satellitia* és *X. ornithopus*, melyek még két foknyi hidegben is eljönnek a csalétekre.

A *Geometridák* közül csupán négy *Cidaria*-féle van, melyekről tudjuk, hogy áttelelnek; ezek: *siterata*, *miata*, *dilatata* és *rubidata*.

Aránylag legtöbb az áttelelő *Microlepidoptera*, még pedig 2 *Pyalida*, 14 *Tortricida*, mintegy 50 *Tineida*, 3 *Pterophorida* és 3 *Alucitida*.

Ezekon kívül van néhány olyan lepke is, mely ezekkel egyidőben előfordul ugyan, de át nem telel. Ilyen pl. a *Cheimatobia brumata*, mely még decemberben is röpül, de a tavaszt meg nem éri. Viszont márczius első napjaiban jelennek meg újonnan kikelve pl. *Ocnogyna parasita*, *Valeria oleagina*, *Perigrapha cincta* és *Brephos puella*, mely az idén már februárius 12-ikén is repült.

ABAFI LAJOS.

(23.) Semmi különös nincs benne, ha olykor télnék közepette is látunk eleven cserebogarat. A dolog úgy áll, hogy a cserebogár-pajor (csimasz), miután a gazdára és erdészre nézve oly áldatlan életét két évig a föld alatt folytatta, a harmadik év elején (junius—juliában; a cserebogár éve májusban veszi kezdetét) átváltozik bábbá; de mint ilyen csak néhány hétig pihen nyugvó állapotban. Ezen idő eltelte után a bábból a tökéletesen kifejlett bogár válik, mely az egész telet a föld alatt huzza ki s csak jövő májusban jön a föld felszínére.

Igy például valamennyi cserebogár, mely jövő májusban röpülni fog, már mult évi szeptember óta ott gubbaszkodik a föld alatt s várja megváltásának óráját.

Ilyen enyhe és hó nélküli télen mint az ide, könnyen megtörténhetik, hogy a

napsugár egyes helyeken jobban fölmelegíti a földet, miáltal megtéveszti és a föld színére csalja a megdermedve alvó cserebogarakat.

Ezt tudván, azon sem csodálkozhatunk, ha őszi szántáskor az ekevas olykor eleven cserebogarakat forgat ki a földből.

KOHAUT REZSÓ.

(28.) Fehér bor szűrésére legajánlatosabb a régi hollandi (Stöner-féle) és az újabb azbesztfiler. Vörös bor szűrésére majdnem kizárólag a Siegel-féle Victoriafiltert használják.

L.

(29.) A tölgyfa fűrészpora egyáltalában nem használható trágyának. Komposzt-trágya készítésére azonban egyértékű a túrfával, a len- és kender-gyártás hulladékaival és effélékkel.

W. V.

(30.) Portrait vagy Weitwinkel objektívvel lehet mikrofotografiai felvételeket készíteni, de gyakorlati alkalmazásuk a legtöbb esetben lehetetlen, mert az aránytalan nagy gyújtó távolság olyan rengeteg hosszú kamarát tételez fel, hogy a legnagyobb műteremben sem férne el. Vegyünk egy példát. A Goerz-féle Weitwinkel-Lynkeioszkóp (13 + 18 cm lemezekhez való), melynek gyújtótávolsága 20 cm, csak 60-szoros nagyításra 12:2 méter hosszú kamarát kíván. Ezért kell mikrofotografiai felvételekre külön objektíveket használni, melyek azonkívül még nagyobb gonddal is vannak készítve, mint a közönséges objektívek.

W. V.

(31.) Az ásványszén magától való meggyuladása bekövetkezhetik, ha a szén apró vagy porszerű, ha nedves és mentől több levegővel érintkezhetik, végül, ha magasabb hőmérsékletre fölmelegedhetik.

Ezeket tudva, a szén hosszabb időre megvédhetjük a meggyuladástól, ha a por-szénen átrostáljuk és külön tesszük el, vagy pedig összprezseljük téglának; ha a szén megvédjük az esőtől, a talajnedvességtől, a Nap hevétől és attól, hogy sok levegővel ne érintkezze; ezért a szén lehűtése céljából alkalmazott levegő-kanálisok a meggyuladást csak elősegíthetik. Jó volna a szén-garmadát agyagos földdel befedni; közelében pedig meleg fal vagy gőzvezető csövek ne legyenek, Végül tanácsos lenne a felhalmozott szén belsejébe egy maximális hőmérőt tenni, vagy, ennek híján egy közönséges üveghőmérőt, a melyet egy vízzel megtöltött üvegpalczkba parafadugóval oda erősítünk, hogy ily módon

a maximális hőmérőt vagy a hőmérős palaczkot kivéve és megtekintve, a szén fölmelegedését konstatálhassuk.

K. S.

(32.) A lakkok készítésében kiváló szerepet játszik a kopál, borostyánkő-kolofonium, dammar, szandarak, mastix, sellakk, aszfalt, elemi és egyéb gyanta; ezeket borsszettel, terpentinolajjal vagy még lenmagolajjal feloldják és megfelelő festőanyagokkal (minők pl. a cochenille, gummi gutti, sárkányvér, kurkuma, orleán stb.) úgynevezett lakkokká (Lackfirnisse) dolgozzák fel. A borsszeszes lakkok igen gyorsan száradnak, üvegfényű bevonatot adnak, mely azonban nagyon merev és így könnyen lepattog. A terpentinolajjal készült lakkok lassabban száradnak, de szívósabb és tartósabb mázt adnak. Leglassabban száradnak az olajos mázak, melyek azonban nem oly fénylők, mint az előbbieik, bár tartósabbak és szilárdabbak, úgy hogy a megkopásnak jobban ellenállanak.

A kerékpárok bevonására szolgáló mázak összetételét ugyan nem ismerem, de pár oly receptet közlök, melyek szerint a célnak — gondolom — eléggé megfelelő készítményeket lehet előállítani.

Vaslakk, fekete: 200 g aszfaltot és 100 g borostyánkő-kolofoniumot (mely a borostyánkőolaj lepárlásakor marad vissza mint sötétbarna színű gyanta) 50 g firnisszel enyhe melegítéssel összeolvasztunk; az összeolvasztott egynemű tömeget egy kilo terpentinolajban oldjuk fel. Egyenletes vékony rétegben kell felkenni, teljes száradás után ismételve is.

Aszfaltlakk Jacobsen szerint: 240 g durvára zúzott aszfaltot valamivel több benzolban enyhe melegítéssel üveglömbikban feloldunk. Ezután ülepítjük, az oldat tisztáját leöntjük, és keverjük 10—20 g kemény manilla-elémi gyántának és 10 g kopaivalzamsannak kevés benzollal készített és szintén ülepített oldatával. Végül a kívánt állomány elérése céljából a szükséges mennyiségű benzollal keverjük. Ez igen gyorsan száradó és szép fénylő mázt ad, mely nem oly kemény és pattogzó mint némely aszfaltlakk.

Végül megjegyzem, hogy a fémgyárosok a mázzal bevont tárgyakat több órára mérsékeltlen hevített kamarákba teszik, hogy a lakk a melegben egyenletesen folyjon szét a tárgy felszínén és gyorsabban száradjon. A kihülés és száradás után még fényezni (polírozni) is szokták.

Gy. I.

METEOROLÓGIAI FÖLJEGYZÉSEK

A MAGYAR KIRÁLYI KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDAPESTEN

1898. MÁRCZIUS HÓNAPJÁN.

A.

Nap	Légnyomás milliméterben				Hőmérséklet C. fokban						Páramomás milliméterben				Nedvesség százalékban			
	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	maxi-muma	mini-muma	7h reg.	2h d. u.	9h este	közép	7h reg.	2h d. u.	9h este	közép
1	748.3	746.9	746.7	747.3	2.0	7.6	4.2	4.6	7.9	1.7	4.9	4.6	4.5	4.7	93	59	73	75
2	45.2	42.0	43.6	43.6	3.0	9.7	5.1	5.9	9.8	0.2	3.9	4.4	4.3	4.2	69	48	66	61
3	43.8	43.0	44.8	43.9	2.2	8.2	2.6	4.3	8.2	1.9	3.9	4.0	4.5	4.1	74	50	80	68
4	46.1	46.3	46.8	46.4	-1.8	7.1	1.2	2.2	7.2	-1.9	3.8	4.6	4.4	4.3	96	61	87	81
5	46.3	44.8	44.6	45.2	0.9	10.8	5.8	5.8	11.7	-1.6	4.1	6.0	5.8	5.3	82	62	85	76
6	43.8	43.0	43.7	43.5	4.5	10.3	7.6	7.5	12.0	3.7	5.6	7.7	6.7	6.7	89	82	86	86
7	45.4	46.3	46.0	45.9	7.6	9.7	9.6	9.0	9.9	6.6	6.5	6.1	6.5	6.4	83	68	73	75
8	48.5	49.5	51.4	49.8	5.1	8.1	2.6	5.3	9.2	2.4	5.6	5.3	4.5	5.1	86	66	80	77
9	53.8	53.2	53.5	53.5	-1.7	4.8	0.2	1.1	4.8	-2.2	3.3	3.0	3.4	3.2	82	46	73	67
10	54.6	53.6	52.2	53.5	-3.3	4.0	-1.1	-0.1	4.0	-3.9	2.7	5.4	3.9	4.0	76	88	92	85
11	52.7	51.6	51.3	51.9	-4.0	6.3	-0.6	0.6	6.4	-4.3	3.2	2.3	3.0	2.8	95	31	68	65
12	50.7	49.3	48.5	49.5	-3.0	9.5	1.7	2.7	9.5	-4.3	2.9	3.3	3.3	3.2	78	38	63	60
13	48.5	48.0	48.1	48.2	-2.0	11.7	2.8	4.2	11.7	-3.5	3.3	3.5	3.3	3.4	84	34	59	59
14	48.1	46.9	47.8	47.6	-1.1	13.5	6.7	6.4	13.7	-1.9	3.5	5.3	4.2	4.3	82	46	57	62
15	48.7	48.0	48.4	48.4	2.0	13.3	6.6	7.3	13.7	1.5	3.8	4.4	4.0	4.1	71	38	56	55
16	48.9	46.1	46.7	47.2	3.7	9.7	7.0	6.8	10.3	1.4	4.6	5.8	5.3	5.2	77	64	71	71
17	43.3	43.8	45.6	44.2	5.9	10.1	5.7	7.2	10.1	5.2	5.9	5.5	4.6	5.3	86	60	67	71
18	45.9	45.6	45.4	45.6	5.3	8.9	6.9	7.0	9.9	4.2	5.5	6.0	6.9	6.1	83	71	93	82
19	45.2	45.6	45.7	45.5	10.4	14.0	7.7	10.7	14.0	6.7	7.5	6.6	6.6	6.9	80	56	85	74
20	45.5	43.9	44.5	44.6	7.3	15.9	10.7	11.3	16.2	6.0	6.2	6.8	6.9	6.6	82	51	72	68
21	48.6	48.4	48.0	48.3	2.7	7.7	6.3	5.6	10.6	2.6	4.8	4.9	3.5	4.4	85	62	49	65
22	47.1	45.9	46.4	46.5	1.8	9.5	3.1	4.8	9.5	0.4	3.7	3.4	3.6	3.6	71	39	62	57
23	45.8	43.3	41.9	43.7	0.7	7.8	0.8	3.1	8.0	-0.8	3.6	3.0	3.4	3.3	75	38	70	61
24	39.3	37.0	37.3	37.9	-0.5	9.5	5.3	4.8	9.6	-3.1	3.3	4.3	4.7	4.1	75	48	71	65
25	40.1	39.2	39.8	39.7	3.4	14.6	10.8	9.6	14.8	2.1	5.2	6.1	6.5	5.9	90	50	68	69
26	38.8	35.5	36.2	36.8	7.6	12.7	6.7	9.0	15.0	6.6	5.8	6.8	6.7	6.4	74	62	91	76
27	37.6	34.2	35.9	35.9	6.0	8.5	6.0	6.8	8.5	5.7	6.8	7.7	6.1	6.7	97	93	88	93
28	38.7	37.8	40.5	39.0	2.3	13.4	8.6	8.1	14.1	1.6	4.6	6.0	5.8	5.5	84	53	69	69
29	41.2	40.3	39.0	40.2	3.9	14.7	9.5	9.4	15.7	3.2	4.9	5.6	6.6	5.7	80	46	75	67
30	37.8	37.0	39.9	38.2	9.3	15.4	10.0	11.6	17.9	6.6	7.1	6.5	6.8	6.8	82	50	74	69
31	42.8	43.1	44.7	43.5	6.7	15.9	10.6	11.1	17.0	6.0	6.1	6.7	6.8	6.5	83	50	72	68
Átlag	745.5	744.5	745.0	745.0	2.8	10.4	5.5	6.2	11.0	1.6	4.7	5.2	5.1	5.0	82	55	73	70

2-án este 1/28h ●. — 6-án d. u. 2h körül, este 1/27h-tól és éjjel ●. — 16-án éjjel ●. — 18-án este felé, este és éjjel ●. — 20-án éjjel ●. — 25-én éjjel 11—12h kis eső. — 26-án d. u. 1—2 és 4h—estig és éjjel ●. — 27-én egész nap d. u. 5h-ig ●. — 28-án 1/25h d. u. ●. — 30-án 2h és 5h ☼ (SW-ben néhány dörgés).

A légnyomásnak itt közölt adatai a barométer higanyoszlopának 0° C. fokra redukált hosszára és az Adria fölött 153 méternyi magasságra vonatkoznak, mint a melyen a közp. meteorol. intézet barométerének 0 pontja van. — A napi lapokban közölt időjárási jelentésekben a légnyomás adatai nemcsak 0°-ra vannak redukálva, hanem a tenger színére is.

METEOROLÓGIAI FÖLJEGYZÉSEK

A MAGYAR KIRÁLYI KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDAPESTEN

1898. MÁRCZIUS HÓNAPBAN

B.

Nap	Szélirányok és szél erő			Felhőzet				Ozon		Csapadék 24 óra alatt mm.	Földmágnességi megfigyelések Ó-Gyallán					
	7h reggel	2h d. u.	9h este	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	éjfel	napp.		Elhajlás			Horizontális intenzitás		
											7h reggel	2h d. u.	9h este	7h reggel	2h d. u.	9h este
1	—0	W ²	NW ¹	10●	5	6	7-0	0	3		70°37'9"	70°41'6"	70°38'1"	2-1142	2-1140	2-1140
2	SW ³	SE ³	NW ⁴	4	5	10●	6-3	2	10	ny. ●	35-9	39-0	36-9	137	102	103
3	—0	W ²	NW ³	9	8	7	8-0	4	6		37-3	41-0	37-6	130	110	116
4	—0	S ³	—0	0	6	1	2-3	4	0		37-5	42-8	38-0	124	119	120
5	—0	SE ²	—0	6	4	1	3-7	0	0		38-1	42-2	36-4	130	117	100
6	E ¹	E ¹	SE ³	10	10	10●	10-0	0	5	1-9 ●	37-2	42-5	37-5	124	089	107
7	SE ²	SE ²	SE ¹	10●	10	10	10-0	2	0		36-8	42-0	37-8	120	112	124
8	SE ¹	S ¹	SW ¹	10●	10	10	10-0	0	0		37-4	42-7	36-4	127	127	110
9	SE ¹	SE ²	SW ²	9	10	9	9-3	1	0		36-7	44-4	38-8	122	118	126
10	SE ¹	E ¹	—0	7	3	0	3-3	0	0		36-0	46-3	38-6	130	115	109
11	—0	SE ²	—0	1	0	0	0-3	0	0		37-9	48-2	30-8	143	127	081
12	NE ¹	SE ¹	NW ¹	0	5	0	1-7	0	0		38-6	44-4	37-8	099	106	095
13	—0	W ¹	—0	1	0	0	0-3	0	1		38-4	41-7	37-5	124	109	110
14	—0	W ¹	W ¹	1	0	0	0-3	0	0		37-6	42-6	38-2	120	104	109
15	—0	NW ³	W ¹	2	2	0	1-3	0	2		35-8	43-7	39-0	118	105	0955
16	W ²	NW ²	W ¹	2	10	10	7-3	3	8	2-3 ●	43-7	36-6	35-9	024	034	1056
17	NW ²	W ⁴	NW ⁵	10	5	0	5-0	10	10		35-9	41-7	35-6	080	072	091
18	NW ²	NW ²	NW ¹	8	10	10	9-3	9	6	2-6 ●	35-7	42-3	37-2	103	099	082
19	NW ³	W ⁴	W ²	8	6	0	4-7	3	3		36-7	43-2	37-9	095	085	105
20	—0	W ²	—0	0	5	5	3-3	0	9	2-6 ●	39-8	43-4	36-3	097	067	098
21	SE ²	S ¹	W ²	10	8	10	9-3	4	3		36-1	42-2	37-6	109	100	104
22	W ²	NW ³	W ¹	0	1	0	0-3	3	9		37-8	42-3	37-8	109	093	108
23	E ¹	NW ¹	SW ¹	4	9	0	4-3	0	5		37-1	42-6	37-1	117	098	099
24	—0	SE ²	W ²	0	10	7	5-7	0	0		36-1	44-1	38-2	118	079	109
25	SE ¹	SE ³	SE ¹	8	8	8	8-0	0	0	0-2 ●	36-9	42-6	37-4	109	091	096
26	SE ²	SE ³	S ¹	8	10●	10●	9-3	0	4	7-6 ●	36-1	45-3	37-8	110	092	109
27	—0	—0	E ¹	10	10●	8	9-3	3	2	14-7 ●	35-9	42-5	37-2	112	096	115
28	SW ¹	SW ²	SW ¹	1	7	9	5-7	4	6	ny. ●	35-7	44-8	37-6	125	093	115
29	—0	S ³	—0	0	3	2	1-7	1	1		35-4	45-9	37-5	114	096	106
30	—0	W ³	E ²	4	8	4	5-3	0	4	0-3 ☒	36-1	44-5	38-2	114	106	098
31	SW ¹	SW ²	W ¹	2	8	0	3-3	8	6		36-1	44-3	38-8	109	117	106
Össz.	0-9	2-1	1-3	5-0	6-3	4-7	5-3	2-0	3-3	32-2	70°37'1"	70°43'0"	70°37'3"	2-1114	2-1101	2-1100

Az egyes elemek szélső értékei (maximum és minimum) kövér betűkkel vannak szedve.

A csapadékos napok száma 8.

A szélirányok eloszlása: N NE E SE S SW W NW Szélcsend.

0 1 6 19 5 9 18 14 21

Jelek magyarázata: köd ☼, eső ●, hó ✱, jégeső ▲, dara Δ, égi háború ☒, villogás ☒, ónos eső ☉, harmat ☁, dér ☄, zuzmára √, ny. = csapadék nyoma, ◀ = szélvihar, N = észak, E = kelet, S = dél, W = nyugot.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.